

UWAGI KLINICZNE 6

Wyspa

W świetle nowych badań znaczenie wyspy w prawidłowej integracji doznań oraz funkcji ruchowych, a także w nieprawidłowym ich wyrażaniu w zaburzeniach neuropsychicznych było dotąd niedoceniane. Przy napadach padaczkowych, które rozpoczynają się w wyspie, obserwuje się różne odczucia trzewne, w tym odczucia smakowe i węchowe. Ataki te przebiegają ze wzmożoną perystaltyką, uczuciem mdłości lub nawet z wymiotami. Mniej więcej u 50% pacjentów z padaczką skroniową występują spontaniczne wyładowania rejestrowane w wyspie (Silfenius i wsp., 1964); również w badaniu PET obserwuje się w obszarach wyspy zmniejszony metabolizm oraz ubytek receptora benzodiazepinowego (Bouilleret i wsp., 2002). Wyspa bierze także udział w przekazywaniu bólu (Peyron i wsp., 2004). Przy niedokrwieniu obszaru przedniego wyspy po stronie lewej stwierdzano upośledzenie mowy polegające na jej zwolnionym inicjowaniu i zaburzonej płynności. Badania z użyciem technik obrazowania udowodniły, że przednie obszary wyspy są uruchamiane w trakcie generowania zadań słownych (McCarthy i wsp., 1993).

Techniki obrazowania stosowane w zaburzeniach neuropsychicznych pokazały, że przednie obszary wyspy są aktywowane w zaburzeniach lękowych (Rauch i wsp., 1997), w tym również w zespołach Gilles'a de la Tourette'a, zaburzeniach kompulsyjnych i autyzmie. Wyspa włączona jest również w kształtowanie zachowań typowych dla uzależnień inicjowanych pod wpływem znaczących bodźców wzrokowych (Shelley i Trimble, 2004). Zmniejszenie wyspy obserwowano u pacjentów ze schizofrenią (Crespo-Facorro et al., 2000). Ponadto u pacjentów z uszkodzeniem wyspy obserwowano deficyty w ekspresji emocji. Ubytek tkanki wyspy stwierdzono także w demencji czołowo-skroniowej, chorobie Alzheimer'a i otępieniu z ciałami Lewy'ego.

Nie zawsze docenia się to, że niemała część kory wyspy położonej najgłębiej w bruzdzie bocznej należy do płata limbicznego. Jest to kluczowy obszar nieizokortykalny wciśnięty pomiędzy biegun skroniowy a tylną część kory czołowo-oczodołowej. Jak pokazano na ryc. 4.2 obszar ten odpowiada części przedniej i brzusznej kory wyspy, gdzie analiza cytoarchitektoniczna ujawniła obszar nieizokortykalny (Mesulam i Mufson, 1985; Bonthius i Van Hoesen, 2006). Badania połączeń wiążą ściśle przednio-brzuszną korę wyspy z częścią czołową i skroniową płata limbicznego (Mesulam i Mufson, 1985). Bezpośrednia ciągłość tego pola z korą bieguna skroniowego i korą czołowo-oczodołową zdaje się potwierdzać, że jest ona włączona jako obszar pomostowy tworzący pierścień kory płata limbicznego (ryc. 4.2 i 4.3). Obszar ten, jak od dawna wiadomo, ma powiązania z funkcjami trzewnymi, a ostatnio stał się on przedmiotem badań z wykorzystaniem technik obrazowania dotyczących uczuć i uzależnień (Naqui i wsp., 2007).